

PÕHIKOOLI ÜHISKONNAÕPETUSE LÕPUEKSAM 2012

Eksami eesmärgid:

- hinnata riiklikus õppekavas määratletud õpitulemuste saavutatust ühiskonnaõpetuses;
- saada tagasisidet õppimise ja õpetamise tulemuslikkusest;
- suunata eksami sisu ja vormi kaudu õppeprotsessi;
- siduda järjestikuseid haridusastmeid ja –tasemeid.

Korraldus:

Eksam toimub **13. juunil 2012**. Eksam algab kell **10.00**. Eksamitöö kirjutamiseks on aega **2 tundi ja 30 minutit** (150 minutit).

Ülesannete lahendamise järjekorra valib õpilane.

Eksamiruumis istuvad õpilased ühekaupa.

Õpilasele vajalikud töövahendid on sinine või must pastapliiats/sulepea. Keelatud on hariliku pliiatsi ja korrektori kasutamine. Juhul, kui õpilane soovib töös teha parandusi, tuleb valele vastusele kriips peale tõmmata ja kirjutada juurde/peale õige vastus.

Kooli poolt on iga õpilase laual Eesti Vabariigi põhiseadus (kehtiv redaktsioon). Keelatud on kasutada põhiseadust sisaldavaid kogumikke.

Eksamil ei ole lubatud kasutada kõrvalist abi.

Eksami vorm ja tase:

Eksam on kirjalik. Küsimused ja ülesanded hõlmavad järgmisi tasandeid:

- 1) teadmised (mõisted, faktid, seaduspärasuste tundmine);
- 2) teadmiste rakendamine (kasutamine uues situatsioonis, prognoosimine);
- 3) mõistmine/arusaamine (kirjeldamine, seletamine, ümbersõnastamine);
- 4) analüüs ja süntees (seoste näitamine, võrdlemine, rühmitamine, eristamine, faktide ja seaduspärasuste ühendamine);
- 5) hinnangu andmine (järeluste, otsustuste tegemine).

Eksamitöös on eri raskusastmega ülesannete tüüpe:

- mõiste ja selgituse kokkuviiimine (ainealase mõiste selgitamine ja kasutamine; loendist sobiva mõiste selgituse, iseloomuliku joone vms valik koos põhjendusega);
- valikvastustega ülesanne (õigete paaride leidmine, vale ja õige väite äratundmine, sündmuste järjestamine jne);
- avatud küsimustega ülesanne (eeldab selgituse või hinnangu andmist, näidete toomist, teadmiste kasutamist, iseloomulike joonte väljatoomist);
- väitega nõustumine või mittenõustumine (oma seisukoha selgitamine, põhjendamine, näidete toomine; isikliku arvamuse põhjendatud esitamine jne);
- lünkteksti täitmine (allikate põhjal või oma teadmisi kasutades);
- informatsiooni, mõistete jne grupeerimine (mingi kindla tunnuse või iseloomulike joonte alusel, sarnasuste ja erinevuste leidmine);
- teabe tõlkimine teise vormi (graafikust tabelisse paigutamine, teksti põhjal diagrammi koostamine jne);
- etteantud skeemi täitmine (loendis pakutava teabe, oma teadmiste või põhiseaduse alusel);
- skeemi koostamine (loendis pakutud märksõnade loogiline seostamine);
- allikate põhjal küsimustele vastamine ja oma seisukoha kujundamine (tekst, foto, karikatuur jm);
- kaardi tundmine (Eesti maakonnad ja maakonnakeskused);
- situatsioonil põhinev ülesanne (eeldab omandatud teadmiste või põhiseaduse kasutamist);

- probleemküsimuse avamine (selgitava jutustuse või pikema analüüsi kirjutamine; kirjutajat abistavad märksõnad või teemat avada aitavad küsimused, skeemid, diagrammid vm allikad).

Töö koostamisel lähtutakse põhimõttest, et umbes 50% saadavatest hindepallidest peegeldavad teadmiste ja mõistmise tasandil ja umbes 50% teadmiste rakendamise, analüüsi, otsustuste tegemise, hinnangu andmise tasandil omandatud.

NB! Kõik nimetatud ülesannete tüübid ei pea olema eksamitöös.

Teemad:

Eksamitöö koostamise aluseks on kehtiv ühiskonnaõpetuse ainekava.

ÜHISKOND KUI INIMESTE OLEMASOLU VIIS. Ühiskonnaelu valdkonnad. Ühiskonna sotsiaalne struktuur. Varanduslik kihistumine. Inimeste huvide mitmekesisus ja selle avaldumisvormid.

Normid ühiskonnasuhetes. Õigus- ja moraalnormid. Sotsiaalsed normid ja väärtused.

RIIGI MÕISTE JA FUNKTSIOONID. Riigi mõiste, tunnused, funktsioonid. Eesti riiklik korraldus. Eesti Vabariigi põhiseadus Eesti riigivormist ja –korrast. Rahvas. Riigikogu. Vabariigi President. Vabariigi Valitsus. Kohalik omavalitsus. Eesti Vabariigi õigus- ja korraldusorganid. Kodanikukaitse. Eesti riigikaitse struktuur ja funktsioonid. Eesti riik rahvusvahelistes organisatsioonides.

KODANIKUÜHISKOND. Kodanikukultuur. Kodanikualgatus. Mittetulundusühingud. Kohalikud kogukonnad. Käitumine kriisiolukorras.

RAHVAS, PÕHISEADUS, DEMOKRAATIA. Õigusriik. Inimõigused. Eesti Vabariigi põhiseadus. Põhiõigused, vabadused ja kohustused Eesti Vabariigi põhiseaduses. Usk ja usuvabadus. Sõltumatu ajakirjandus. Õigus avalikule teabele. Informatsiooni kättesaadavus.

ÜSIKISIK, RIIK JA ÕIGUS. Seadus, seaduskuulekus. Kodakondsus. Igaühe õiguste, vabaduste ja kohustuste ühetaolisuse printsiip. Demokraatliku kohtupidamise põhimõtted.

RIIK JA MAJANDUS. Turumajandus. Konkurents ja riigi roll majanduses. Riigieelarve. Maksud, nende otstarve. Ühishüved ja sotsiaalne turvalisus. Raha ja pangandus. Eesti tööturg ja tööturupoliitika.

INDIVIID JA MAJANDUS. Rikkus ja vaesus. Peremajandus. Karjääri ja toimetuleku planeerimine. Tööturg, tööandjad ja töövõtjad. Konkurents tööturul. Tööseadusandlus. Tarbijakaitse ja tarbijakäitumine.

Läbivad teemad:

- keskkond ja säästev areng;
- tööalane karjäär ja selle kujundamine;
- infotehnoloogia ning meedia;
- turvalisus.